

Centrum Badania Opinii Społecznej

ul. ŻURAWIA 4 skr. pt. 24

00-955 WARSZAWA 15

SEKRETARIAT: 28-37-04; 29-35-69
ZESPÓŁ REALIZACJI BADAŃ: 40-56-41

Telefon dyżurny 21-34-34
Telex: 816-436

BS/223/96/90

NASTROJE SPOŁECZNE W LIPCU '90

Komunikat z badań

Warszawa, lipiec 1990 r.

Wyniki sondażu opinii przeprowadzonego w połowie lipca¹ bieżącego roku przez CBOS wskazują na pogorszenie się nastrojów społecznych w porównaniu ze stanem notowanym w poprzednich miesiącach.

Ocena sytuacji kraju
(tab. 1-3)

Przemiany zachodzące w sytuacji kraju ocenia pozytywnie ok. 39% respondentów, przeciwnego zdania jest co trzeci (33%) ankietowany. Od czerwca ubyło (o 6%) przekonanych, że sytuacja w kraju rozwija się pomyślnie, powiększyła się zaś (o 4%) grupa twierdzących odwrotnie. Ogólna diagnoza przemian jest jednak znacznie lepsza niż opinie o rozwoju sytuacji w ostatnim czasie. Minione kilka miesięcy dobrze ocenia co piąty badany (od czerwca ubyło 7,5%), źle - co drugi (w ciągu miesiąca przybyło 6,7%). Poprawę sytuacji własnej rodziny w ostatnim czasie odczuwa ok. 7% ankietowanych, podczas gdy 57% mówi o pogorszeniu. Zmiany na gorsze w sytuacji własnej oraz rodziny zauważyło w lipcu o 7% więcej respondentów niż w poprzednim miesiącu.

Czerwcowe badanie CBOS świadczyło o pogorszeniu się diagnozy sytuacji politycznej w kraju. Wyniki lipcowego sondażu wskazują, że proces ten się pogłębia: sytuację polityczną określa jako dobrą 28% badanych, tj. o 7% mniej niż w czerwcu i o 14% mniej niż w maju br. Oceny sytuacji gospodarczej i warunków życia, bardzo złe od dawna, w lipcu jeszcze się pogorszyły.

Przewidywane zmiany
sytuacji (tab. 4-5)

Optymizm społeczny utrzymuje się w lipcu na poziomie znacznie niższym niż w kwietniu br. i podobnym jak w maju i czerwcu. Prawie połowa respondentów przewiduje w ciągu najbliższych dwóch lat poprawę sytuacji politycznej (49%) i gospodarczej (47%), o pogorszeniu mówi odpowied-

¹ "Aktualne problemy i wydarzenia" (7): badanie ankietowe zrealizowane w dniach 12-15 lipca 1990 r. na ogólnopolskiej próbie losowej reprezentatywnej dla ogółu dorosłych mieszkańców kraju (N=1481).

nio: 14 i 19%. Tak jak przed miesiącem najbardziej pesymistyczne są prognozy zmian warunków życia. Niemal co trzeci respondent (31%) spodziewa się ich pogorszenia, podczas gdy nadzieję na poprawę żywi 38%.

Napięcie społeczne

(tab. 6-9)

W lipcu nasila się, powszechne już w poprzednich miesiącach, poczucie społecznego napięcia. W ostatnich tygodniach dostrzega je 89% respondentów (o 7% więcej niż w czerwcu). Zdaniem niespełna 9% ankietowanych (o 5% mniej niż w poprzednim miesiącu), klimat społeczny w kraju charakteryzują spokój i odpężenie. Nieco mniejsza niż miesiąc temu jest obecnie grupa przewidujących eskalację niepokojów i napięć: szansę ich zmniejszenia widzi 10% (o 3% więcej niż w czerwcu), o możliwości ich nasilania się jest przekonanych 44% (o 5% mniej niż przed miesiącem).

Opinie o instytucjach życia publicznego

(tab. 10-12)

Działalność najważniejszych instytucji życia publicznego w ostatnich trzech miesiącach aprobowano przeciętnie rzadziej niż na początku bieżącego roku. W lipcu trzy czwarte ankietowanych wyraża się z uznaniem o działalności Kościoła (76%), a ponad połowa - parlamentu (Sejm - 60%; Senat - 59%), telewizji (60%), wojska (57%), rządu (56%), "Solidarności" (54%). Relatywnie niską ocenę uzyskały: MSW (36%) i związki zawodowe OPZZ (28%).

W porównaniu z czerwcem nie zmieniły się wskaźniki aprobaty Kościoła, "Solidarności", wojska, Senatu i telewizji. Notowania Sejmu obniżyły się nieznacznie, rządu - trochę bardziej: o 6% wzrósł odsetek ocen negatywnych, a równocześnie zmniejszył się o 5 procent wypowiedzi pozytywnych. W sumie aprobata działalności rządu "netto"² zmalała o 10% w porównaniu z czerwcem.

Opinie o pracy MSW były w lipcu zbliżone do odnotowanych przed miesiącem, nie zmieniła się również akceptacja OPZZ.

² Aprobata "netto" jest to różnica pomiędzy odsetkami aprobaty i dezaprobaty.

Opinie o osobistościach
życia publicznego
(tab. 10-12)

Uznaniem większości respondentów
cieszą się Tadeusz Mazowiecki
(76%) i Lech Wałęsa (62%). Nieco
mniej niż połowa badanych (45%)

pozytywnie wypowiedziała się o pracy wicepremiera Leszka Balcerowicza. Aktywność prezydenta Wojciecha Jaruzelskiego oceniło dodatnio 39% ankietowanych, a Alfreda Miodowicza - 24%.

Notowania przywódcy "Solidarności" Lecha Wałęsy nie zmieniły się w ciągu ostatniego miesiąca. Zmniejszył się natomiast poziom społecznej aprobaty działalności premiera: ubyło ocen pozytywnych (o 5%), wzrósł zaś nieznacznie (o 2%) odsetek ocen negatywnych. Podobna sytuacja wystąpiła także w odniesieniu do prezydenta - grono akceptujących jego działalność zmalało o 5% przy wzroście odsetka opinii krytycznych tylko o ok. 2%. Od czerwca nie zmieniły się oceny działalności Alfreda Miodowicza. Wyraźnie natomiast pogorszyły się opinie o pracy Leszka Balcerowicza. W lipcu oceniało ją pozytywnie mniej (o 7%) badanych niż w czerwcu, więcej zaś (o 4%) wyraziło opinie negatywne; aprobatą "netto" zmalała o blisko 12%.

Zmniejszyło się (o 11%) poparcie dla programu Balcerowicza (tab. 13-14). Być może jest ono jedną z oznak szerszego zjawiska - upadku wiary w celowość wyrzeczeń dokonywanych w imię wspólnego dobra, jakim jest przekształcenie systemu ekonomicznego.

W marcu br. 53% ankietowanych obserwowało w swoim otoczeniu dominację poglądu, iż *trzeba ponosić ciężary, aby w przyszłości było lepiej*, a 39% spotykało się raczej z brakiem wiary, że *wyrzeczenia przyniosą poprawę*. W lipcu proporcje odwróciły się niemal symetrycznie: zdaniem 39% respondentów społeczeństwo wierzy w celowość wyrzeczeń, a 53% obserwuje wokół siebie zwątpienie (tab. 15). Zdecydowaną przewagę (77%) w opinii badanych zyskał pogląd, że koszty społeczne programu gospodarczego rządu okazały się większe, niż można się było tego spodziewać. Pogląd ten był powszechny także na przełomie maja i czerwca (71%). Co ważniejsze, dla blisko 68% ogółu

ankietowanych koszty te są niewspółmiernie wysokie w stosunku do osiągniętych wyników. Opinię tę wyrażano w lipcu znacznie częściej (o 11%) niż na przełomie maja i czerwca (tab. 16).

Wyniki badania wskazują zatem, że w lipcu utrzymuje się tendencja do pogarszania się nastrojów społecznych, której towarzyszy wyraźny wzrost sceptycyzmu wobec programu stabilizacji gospodarczej i zniecierpliwienie wywołane krytyczną oceną jego dotychczasowych efektów.

Tabela 1

w procentach

Odpowiedzi na pytania:	Wskazania respondentów według terminów badań:					Zmiany
	III '90	IV '90	V '90	VI '90	VII '90	VI-VII
<i>Czy, ogólnie rzecz biorąc, sytuacja w Polsce idzie w dobrym czy też w złym kierunku?</i>						
W dobrym	49,3	49,9	44,0	44,6	38,6	<u>-6,0</u>
W złym	21,4	22,1	24,2	29,6	33,4	+3,8
Trudno powiedzieć	29,2	28,0	31,8	25,8	27,9	+2,1
<i>Czy, Pana(i) zdaniem, w ciągu ostatnich kilku miesięcy sytuacja w Polsce:</i>						
poprawiła się	34,5	35,1	28,9	28,3	20,5	<u>-7,5</u>
pogorszyła się	34,5	35,4	39,1	42,6	49,3	<u>+6,7</u>
nie zmieniła się	19,3	16,1	21,5	19,7	20,1	+0,4
trudno powiedzieć	11,7	13,3	10,2	9,3	10,0	+0,7
<i>Czy ogólna sytuacja Pana(i) i Pana(i) rodziny w ciągu ostatnich kilku miesięcy:</i>						
poprawiła się	10,4	11,5	9,7	8,9	6,7	-2,2
pogorszyła się	48,2	44,2	47,4	49,9	57,1	<u>+7,2</u>
nie zmieniła się	38,1	40,2	39,7	38,5	33,6	-4,9
trudno powiedzieć	3,2	4,1	3,3	2,8	2,6	-0,2

Tabela 2

w procentach

Przedmiot oceny	Wskazania respondentów według terminów badań:				Zmiany
	IV '90	V '90	VI '90	VII '90	VI-VII
<u>Sytuacja polityczna</u>					
Dobra	46,9	42,0	35,4	28,3	<u>-7,1</u>
Ani dobra, ani zła	24,7	28,2	31,7	30,5	-1,2
Zła	11,0	14,1	18,3	24,6	<u>+6,3</u>
Trudno powiedzieć	17,5	15,7	14,6	16,5	+1,9
<u>Sytuacja gospodarcza</u>					
Dobra	15,9	12,4	13,6	9,4	<u>-4,2</u>
Ani dobra, ani zła	25,6	24,8	23,6	23,6	0,0
Zła	52,9	57,9	57,0	61,8	<u>+4,8</u>
Trudno powiedzieć	5,6	4,9	5,8	5,2	-0,6
<u>Warunki materialne</u>					
Dobre	7,9	6,1	6,2	4,5	-1,7
Ani dobre, ani złe	21,1	19,9	18,7	17,9	-0,8
Złe	65,0	68,8	70,3	73,9	+3,6
Trudno powiedzieć	5,9	5,2	4,6	3,6	-1,0

Tabela 3

w procentach

Przedmiot oceny	Wskazania respondentów według terminów badań:									
	VII'89	IX'89	XI'89	I'90	II'90	III'90	IV'90	V'90	VI'90	VII'90
<u>Sytuacja polityczna</u>										
Bardzo dobra	0,6	1,6	5,2	3,3	2,4	3,7	3,1	2,5	1,2	1,2
Dobra	7,7	14,2	25,3	20,8	19,2	23,3	22,0	18,5	15,7	11,2
Dość dobra	20,6	23,9	31,0	25,6	24,7	26,6	21,8	21,0	18,5	15,9
Ani dobra, ani zła	38,7	31,4	23,8	27,9	29,6	25,8	24,7	28,2	31,7	30,5
Raczej zła	12,6	17,2	6,0	6,5	10,1	7,3	6,6	8,8	10,9	15,9
Zła	7,2	5,2	2,1	3,0	3,1	2,1	3,0	3,9	5,9	6,3
Bardzo zła	4,0	3,6	1,0	4,0	2,2	0,9	1,4	1,4	1,5	2,4
Trudno powiedzieć	8,5	9,1	5,5	9,0	8,7	10,3	17,5	15,7	14,6	16,5
<u>Sytuacja gospodarcza</u>										
Bardzo dobra i dobra	0,1	0,6	1,1	0,6	1,8	3,2	5,1	3,7	4,1	3,0
Dość dobra	0,1	0,4	2,7	1,6	3,7	10,6	10,8	8,7	9,5	6,4
Ani dobra, ani zła	6,0	4,8	9,6	9,8	15,9	25,4	25,6	24,8	23,6	23,6
Raczej zła	22,3	17,2	34,1	29,1	34,0	30,2	29,7	29,4	29,9	34,2
Zła	32,6	32,8	30,2	32,0	27,6	18,3	16,4	19,5	20,3	20,2
Bardzo zła	37,4	42,9	20,8	24,8	14,7	7,8	6,8	9,0	6,8	7,4
Trudno powiedzieć	1,3	1,3	1,4	2,0	2,4	4,5	5,6	4,9	5,8	5,2
<u>Warunki materialne</u>										
Bardzo dobre i dobre	0,3	0,3	1,4	0,6	1,2	1,4	2,0	1,4	2,2	1,1
Dość dobre	2,3	1,9	3,5	3,0	2,9	5,1	5,9	4,7	4,0	3,4
Ani dobre, ani złe	17,0	10,5	16,2	15,9	16,8	20,3	21,1	19,9	18,7	17,9
Raczej złe	22,9	19,7	27,0	29,7	29,2	32,6	33,4	32,1	31,3	32,3
Złe	29,6	32,8	28,3	29,8	28,7	25,4	20,9	23,9	27,2	27,3
Bardzo złe	24,8	31,8	19,6	17,4	18,6	10,6	10,7	12,8	11,8	14,3
Trudno powiedzieć	3,2	2,9	3,9	3,6	2,5	4,6	5,9	5,2	4,6	3,6

Tabela 4

w procentach

Przewidywany kierunek zmian	Wskazania respondentów według terminów badań:				Zmiany VI-VII
	IV '90	V '90	VI '90	VII '90	
<u>Sytuacja polityczna</u>					
Poprawi się	62,9	49,9	50,7	48,7	-2,0
Pozostanie bez zmian	20,6	17,9	15,0	14,7	-0,3
Pogorszy się	8,1	8,4	11,5	13,7	+2,2
Trudno powiedzieć	8,4	23,8	22,8	22,8	0,0
<u>Sytuacja gospodarcza</u>					
Poprawi się	61,0	48,1	51,4	46,7	-4,7
Pozostanie bez zmian	16,6	16,6	13,7	16,2	+2,5
Pogorszy się	17,3	17,7	19,4	19,0	-0,4
Trudno powiedzieć	5,1	17,6	15,4	18,2	+2,8
<u>Warunki materialne</u>					
Poprawią się	50,5	38,2	40,1	37,8	-2,3
Pozostaną bez zmian	19,1	16,6	15,9	14,5	-1,4
Pogorszą się	25,2	28,4	30,5	31,3	+0,8
Trudno powiedzieć	5,2	16,9	13,5	16,3	+2,8

Tabela 5

w procentach

Przewidywany kierunek zmian	Wskazania respondentów według terminów badań:									
	VII'89	IX'89	XI'89	I'90	II'90	III'90	IV'90	V'90	VI'90	VII'90
<u>Sytuacja polityczna</u>										
Zdecydowanie się poprawi	3,1	8,0	18,6	9,8	10,5	11,5	11,9	10,4	9,2	6,3
Raczej się poprawi	34,8	47,4	49,4	39,4	43,3	44,4	50,9	39,5	41,5	42,4
Pozostanie bez zmian	31,4	23,8	14,6	20,4	19,6	15,3	20,6	17,9	15,0	14,7
Raczej się pogorszy	9,1	3,8	3,6	7,7	7,8	7,0	7,1	7,7	9,7	11,8
Zdecydowanie się pogorszy	1,6	0,5	0,3	0,7	0,9	0,5	1,0	0,7	1,8	1,9
Trudno powiedzieć	20,0	16,4	13,5	20,9	17,8	21,3	8,4	23,8	22,8	22,8
<u>Sytuacja gospodarcza</u>										
Zdecydowanie się poprawi	0,9	2,7	6,9	7,1	6,7	7,1	7,9	5,6	7,2	5,0
Raczej się poprawi	24,2	40,9	51,1	45,2	49,4	47,3	53,1	42,5	44,2	41,7
Pozostaną bez zmian	28,0	22,0	16,3	13,5	16,8	13,4	16,6	16,6	13,7	16,2
Raczej się pogorszy	24,0	16,3	10,5	15,9	11,8	15,1	15,3	15,1	16,2	16,1
Zdecydowanie się pogorszy	7,3	3,5	2,3	3,7	2,3	2,3	2,0	2,6	3,2	2,9
Trudno powiedzieć	15,6	14,5	12,9	14,6	12,9	14,8	5,1	17,6	15,4	18,2
<u>Warunki materialne</u>										
Zdecydowanie się poprawią	0,6	2,1	4,1	4,4	4,1	4,1	6,5	4,2	4,5	3,0
Raczej się poprawią	16,4	28,8	34,8	35,2	38,3	38,5	44,0	34,0	35,6	34,8
Pozostaną bez zmian	21,6	20,7	17,0	12,9	14,8	15,3	19,1	16,6	15,9	14,5
Raczej się pogorszą	31,3	22,4	19,7	22,0	21,7	19,5	18,7	21,6	22,3	22,9
Zdecydowanie się pogorszą	16,3	11,3	8,4	12,9	8,3	8,4	6,5	6,8	8,2	8,4
Trudno powiedzieć	13,8	14,6	16,0	12,6	12,7	14,1	5,2	16,9	13,5	16,3

Tabela 6

w procentach

Odpowiedzi na pytanie: <i>Czy, Pana(i) zdaniem, w społeczeństwie naszym odczuwa się obecnie spokój i odprężenie, czy też niepokój i napięcie?</i>	Wskazania respondentów według terminów badań:				Zmiany VI-VII
	IV '90	V '90	VI '90	VII '90	
Spokój	19,4	12,3	13,7	8,5	<u>-5,2</u>
Napięcie	73,6	81,8	81,4	88,5	<u>+7,1</u>
Trudno powiedzieć	6,9	6,0	4,8	3,0	-1,8

Tabela 7

w procentach

Odpowiedzi na pytanie: <i>Czy, Pana(i) zdaniem, w społeczeństwie naszym odczuwa się obecnie spokój i odprężenie, czy też raczej niepokój i napięcie?</i>	Wskazania respondentów według terminów badań:									
	VII '89	IX '89	XI '89	I '90	II '90	III '90	IV '90	V '90	VI '90	VII '90
Całkowity spokój	0,1	1,5	2,5	0,7	1,3	1,2	2,2	1,7	1,1	0,3
Raczej spokój	7,3	13,0	21,2	6,5	10,3	15,0	17,2	10,6	12,6	8,2
Pewne napięcie	51,3	48,8	47,3	59,2	58,9	63,8	61,1	68,2	66,6	68,9
Bardzo duże napięcie	31,8	25,3	8,4	24,4	18,1	14,9	12,5	13,6	14,8	19,6
Trudno powiedzieć	9,4	10,9	20,4	9,0	11,1	5,1	6,9	6,0	4,8	3,0

Tabela 8

w procentach

Przewidywana dynamika napięć społecznych w najbliższych tygodniach, miesiącach	Wskazania respondentów według terminów badań:		Zmiany VI-VII
	VI '90	VII '90	
Napięcia społeczne zmaleją	7,1	10,4	+3,3
Pozostaną bez zmian	29,0	30,0	+1,0
Wzrosną, nasilą się	48,9	43,6	<u>-5,3</u>
Trudno powiedzieć	14,8	15,7	+0,9

Tabela 9

w procentach

Przewidywana dynamika napięć społecznych w kraju w najbliższych tygodniach, miesiącach	Wskazania respondentów według terminów badań:									
	VII '89	IX '89	XI '89	I '90	II '90	III '90	IV '90	V '90	VI '90	VII '90
Napięcia społeczne zmaleją	5,4	21,6	25,8	9,2	11,2	10,4	13,6	7,7	7,1	10,4
Pozostaną bez zmian	28,0	34,9	29,3	21,1	36,1	38,3	33,5	22,5	29,0	30,0
Wzrosną, nasilą się	44,5	18,2	13,4	40,3	32,0	32,3	30,4	50,2	48,9	43,6
Trudno powiedzieć	22,0	25,1	31,5	29,2	20,5	18,8	22,5	19,5	14,8	15,7

Tabela 10

w procentach

Ocena działalności wybranych instytucji i osobistości życia publicznego	Odpowiedzi na pytanie: Czy, Pana(i) zdaniem, działalność dobrej służy społeczeństwu i jest zgodna z jego interesami?							
	XI '89	I '90	II '90	III '90	IV '90	V '90	VI '90	VII '90
Sejm								
aprobata	88,7	79,2	74,5	73,1	66,8	62,9	62,2	59,5
dezaprobata	4,1	9,9	14,5	14,5	15,9	19,0	20,7	25,0
trudno powiedzieć	7,3	11,8	10,9	12,5	17,2	18,1	16,7	15,4
Senat								
aprobata	86,3	75,9	68,7	66,4	64,2	62,2	60,0	58,6
dezaprobata	5,1	11,0	13,4	17,5	14,0	17,7	20,8	22,5
trudno powiedzieć	8,6	13,0	13,4	16,0	21,7	20,1	19,0	18,7
Rząd								
aprobata	87,4	75,0	73,9	67,3	64,0	62,4	60,6	55,9
dezaprobata	4,5	11,9	14,2	17,4	19,1	19,5	22,3	27,9
trudno powiedzieć	8,0	13,0	11,7	14,2	16,7	18,0	16,9	15,9
Wojsko								
aprobata	62,0	55,4	58,7	58,5	50,8	54,6	56,7	56,5
dezaprobata	14,0	15,7	14,7	17,7	14,6	12,3	14,0	12,2
trudno powiedzieć	24,0	28,8	26,5	23,8	34,5	33,0	28,9	30,9
Kościół								
aprobata	87,8	84,5	80,5	83,4	79,2	78,8	75,2	75,8
dezaprobata	5,7	6,7	11,8	9,6	8,8	11,9	16,2	14,5
trudno powiedzieć	6,3	8,6	7,6	7,1	11,9	9,2	8,1	9,3
Związki zawodowe (OPZZ)								
aprobata	36,7	37,5	41,2	38,2	31,0	31,9	29,4	28,2
dezaprobata	32,6	31,4	30,3	31,5	30,5	32,1	39,6	41,7
trudno powiedzieć	30,7	31,0	28,5	30,2	38,4	36,0	30,5	29,7
"Solidarność"								
aprobata	83,5	74,4	70,8	65,9	61,3	58,8	55,7	53,9
dezaprobata	5,7	9,4	14,2	19,3	17,3	20,8	26,5	26,5
trudno powiedzieć	10,8	16,1	14,9	14,7	21,3	20,4	17,2	19,2
Telewizja								
aprobata	72,6	72,1	69,5	64,6	62,1	59,0	60,8	60,1
dezaprobata	11,8	13,3	19,4	21,0	22,8	23,6	27,5	24,2
trudno powiedzieć	15,6	14,6	11,1	14,4	15,1	17,4	11,4	15,5
Ministerstwo Spraw Wewnętrznych								
aprobata	37,4	32,4	30,6	26,0	30,5	30,2	35,5	36,4
dezaprobata	36,2	38,0	47,8	50,6	40,3	29,2	30,9	27,3
trudno powiedzieć	26,5	29,4	21,6	23,4	29,1	40,6	33,0	35,9
W. Jaruzelski								
aprobata	69,2	65,5	61,1	58,5	49,1	46,7	44,2	39,3
dezaprobata	15,4	19,0	25,3	26,8	30,2	30,3	35,6	37,3
trudno powiedzieć	15,4	15,3	13,5	14,6	20,5	22,9	19,9	23,2
T. Mazowiecki								
aprobata	94,7	91,3	88,9	90,0	84,4	81,2	81,4	76,4
dezaprobata	1,6	3,7	5,3	5,4	7,1	8,0	10,2	12,1
trudno powiedzieć	3,6	4,8	5,7	4,6	8,4	10,8	8,1	11,2
L. Balcerowicz								
aprobata	-	60,5	58,9	52,4	53,4	46,8	52,5	45,3
dezaprobata	-	16,8	20,4	31,8	27,4	32,3	30,4	34,8
trudno powiedzieć	-	22,6	20,6	15,8	19,0	20,8	16,8	19,4
L. Wałęsa								
aprobata	92,8	85,0	79,2	73,7	72,0	64,2	62,0	61,7
dezaprobata	3,1	8,9	12,6	17,9	16,7	20,7	23,6	22,6
trudno powiedzieć	4,1	6,0	8,3	8,3	11,1	15,1	14,0	15,3
A. Miodowicz								
aprobata	32,7	30,6	32,2	33,7	29,7	26,9	27,1	24,0
dezaprobata	41,2	41,5	37,7	39,8	38,3	37,9	48,9	50,0
trudno powiedzieć	26,0	27,8	30,0	26,4	31,7	35,3	23,8	25,7

Tabela 11

w procentach

Instytucje i osobistości życia publicznego	Aprobata netto ^a według terminów badań:								Zmiany
	XI '89	I '90	II '90	III '90	IV '90	V '90	VI '90	VII '90	
Sejm	84,6	69,3	60,0	58,6	50,9	43,9	41,8	34,5	-7,3
Senat	81,2	64,9	55,3	48,9	50,2	44,5	39,2	36,1	-3,1
Rząd	82,9	63,1	59,7	49,9	44,9	42,9	38,3	28,0	-10,3
Wojsko	48,0	39,7	44,0	40,8	36,2	42,3	42,7	44,3	+1,6
Kościół	82,1	77,8	68,7	73,8	70,4	66,3	59,0	61,3	+2,3
Związki zawodowe (OPZZ)	4,1	6,1	10,9	6,7	0,5	-0,2	-10,2	-13,5	-3,3
"Solidarność"	77,8	65,0	56,6	46,6	44,0	38,0	29,2	27,4	-1,8
Telewizja	60,8	58,8	50,1	43,6	39,3	35,4	33,3	35,9	+2,6
Ministerstwo Spraw Wewnętrznych	1,2	-5,6	-17,2	-24,6	-9,8	1,0	4,6	9,1	+4,5
W. Jaruzelski	53,8	46,5	35,8	31,7	18,6	16,4	8,6	2,0	-6,6
T. Mazowiecki	93,1	87,6	83,6	84,6	77,3	73,2	71,2	64,3	-6,9
L. Balcerowicz	-	43,7	38,5	20,6	26,0	14,5	22,1	10,5	-11,6
L. Wałęsa	89,7	76,1	66,6	55,8	55,3	43,5	38,4	39,1	+0,7
A. Miodowicz	-8,5	-10,9	-5,5	-6,1	-8,6	-11,0	-21,8	-26,0	-4,2

^a Aprobata netto jest to różnica pomiędzy odsetkiem deklarujących aprobatę a odsetkiem deklarujących brak aprobaty działalności określonej instytucji lub osobistości.

Tabela 12

w procentach

Ocena działalności wybranych instytucji i osobistości życia publicznego	Zmiany oceny działalności w okresach:			
	III-IV'90	IV-V'90	V-VI'90	VI-VII'90
Sejm				
aprobata	-6,3	-3,9	-0,7	-2,7
dezaprobata	+1,4	+3,1	+1,7	+4,3
trudno powiedzieć	+4,7	+0,9	-1,4	-1,3
Senat				
aprobata	-2,2	-2,0	-2,2	-1,4
dezaprobata	-3,5	+3,7	+3,1	+1,7
trudno powiedzieć	+5,7	-1,6	-1,1	-0,3
Rząd				
aprobata	-3,3	-1,6	-1,8	-4,7
dezaprobata	+1,7	+0,4	+2,8	+5,6
trudno powiedzieć	+2,5	+1,3	-1,1	-1,0
Wojsko				
aprobata	-7,7	+3,8	+2,1	-0,2
dezaprobata	-3,1	-2,3	+1,7	-1,8
trudno powiedzieć	+10,7	-1,5	-4,1	+2,0
Kościół				
aprobata	-4,2	-0,4	-3,6	+0,6
dezaprobata	-0,8	+3,1	+4,3	-1,7
trudno powiedzieć	+4,8	-2,7	-1,1	+1,2
Związki zawodowe (OPZZ)				
aprobata	-7,2	+0,9	-2,5	-1,2
dezaprobata	-1,0	+1,6	+7,5	+2,1
trudno powiedzieć	+8,2	-2,4	-5,5	-0,8
"Solidarność"				
aprobata	-4,6	-2,5	-3,1	-1,8
dezaprobata	-2,0	+3,5	+5,7	0,0
trudno powiedzieć	+6,6	-0,9	-3,2	+2,0
Telewizja				
aprobata	-2,5	-3,1	+1,8	-0,7
dezaprobata	+1,8	+0,8	+3,9	-3,3
trudno powiedzieć	+0,7	+2,3	-6,0	+4,1
Ministerstwo Spraw Wewnętrznych				
aprobata	+4,5	-0,3	+5,3	+0,9
dezaprobata	-10,3	-11,1	+1,7	-3,6
trudno powiedzieć	+5,7	+11,5	-7,6	+2,9
W. Jaruzelski				
aprobata	-9,4	-2,4	-2,5	-4,9
dezaprobata	+3,4	+0,1	+5,3	+1,6
trudno powiedzieć	+5,9	+2,4	-3,0	+3,1
T. Mazowiecki				
aprobata	-5,6	-3,2	+0,2	-5
dezaprobata	+1,7	+0,9	+2,2	+1,9
trudno powiedzieć	+3,8	+2,4	-2,7	+3,1
L. Balcerowicz				
aprobata	+1,0	-6,6	+5,7	-7,2
dezaprobata	-4,4	+4,9	-1,9	+4,4
trudno powiedzieć	+3,2	+1,8	-4,0	+2,6
L. Wałęsa				
aprobata	-1,7	-7,8	-2,2	-0,3
dezaprobata	-1,2	+4,0	+2,9	-1,0
trudno powiedzieć	+2,8	+4,0	-1,1	+1,3
A. Miodowicz				
aprobata	-4,0	-2,8	+0,2	-3,1
dezaprobata	-1,5	-0,4	+11,3	+1,1
trudno powiedzieć	+5,3	+3,6	-11,5	+1,9

Tabela 13

w procentach

Stosunek do programu Balcerowicza	Wskazania respondentów według terminów badań:		Zmiany
	VI '90	VII '90	VI-VII
Popiera program	37,1	26,1	<u>-11,0</u>
Nie popiera	22,5	24,3	+1,8
Brak jednoznacznych ocen	40,4	49,6	+9,2

Tabela 14

w procentach

Stosunek do programu Balcerowicza	Wskazania respondentów według terminów badań:							
	XI '89	I '90	II '90	III '90	IV '90	V '90	VI '90	VII '90
Popiera program	30,8	41,5	38,6	31,6	34,5	32,7	37,1	26,1
Nie popiera	3,1	8,5	12,9	20,2	19,1	23,9	22,5	24,3
Brak jednoznacznych ocen	66,0	49,7	48,6	48,1	46,4	43,4	40,4	49,6

Tabela 15

w procentach

Postawy ludzi z otoczenia badanych	Wskazania respondentów według terminów badań:			Zmiany
	III '90	V '90	VII '90	V-VII
Uważają, że jest ciężko, ale trzeba ponieść ciężary po to, aby w przyszłości było lepiej	52,6	44,8	38,9	<u>-5,9</u>
Uważają, że jest ciężko, ale nie bardzo wierzą, że obecne wyrzeczenia przyniosą poprawę	38,5	46,7	52,9	<u>+6,2</u>
Inna odpowiedź	2,6	1,8	1,9	+0,1
Trudno powiedzieć	6,3	6,7	5,7	-1,0

Tabela 16

w procentach

Odpowiedzi na pytania:	Wskazania respondentów według terminów badań:		Zmiany
	V/VI '90	VII '90	V/VI-VII
<i>Jak Pan(i) sądzi, czy wyrzeczenia, które już poniosło społeczeństwo w wyniku realizacji programu Balcerowicza są:</i>			
znacznie większe niż można się było spodziewać	48,5	56,9	<u>+8,4</u>
nieco większe	22,4	20,4	-2,0
takie, jak można było się spodziewać	22,2	15,3	<u>-6,9</u>
nieco mniejsze	2,3	2,2	-0,1
znacznie mniejsze niż można było się spodziewać	1,6	1,8	+0,2
trudno powiedzieć	2,5	3,0	+0,5
<i>Czy w stosunku do osiągniętych rezultatów poniesione koszty okazały się:</i>			
o wiele za duże	57,3	68,3	<u>+11,0</u>
odpowiednie - warte poniesienia	30,9	22,7	<u>-8,2</u>
raczej małe	5,3	4,1	-1,2
trudno powiedzieć	5,9	4,4	-1,5